

Psalm 13

1 Een psalm van David, voor de koorleider.

Of Psalm 13:1 het opschrift van Psalm 13 of het onderschrift van Psalm 12 was, is van weinig belang. Want de eerste regel van Psalm 14 luidt eveneens: “Een psalm van David, voor de koorleider”. Dat David Psalm 13 heeft geschreven, is dus onomstreden.

2 Hoelang nog, HEERE? Zult U mij voor altijd vergeten? Hoelang zult U Uw aangezicht nog voor mij verbergen?

De roep “Hoelang nog?” klinkt in de Bijbel dikwijls. Meestal is het de roep van een mens tot de HEERE, of van een mens tot zijn vijanden, maar soms is het ook de roep van de HEERE tot Zijn eigen volk.

Toen de rechtvaardige Job door een ongekend groot verlies en een enorm zwaar lijden werd getroffen, vroeg hij aan God: “*Hoelang* duurt het voordat Uw blik zich van mij afwendt, voordat U mij de rust gunt om mijn speeksel door te slikken?... Waarom hebt U mij als doelwit voor U gezet, zodat ik mezelf tot een last ben?” (Job 7:19-20). Bij een andere gelegenheid bad David: “Heere, *hoelang* zult U toekijken? Verlos mijn ziel van hun verwoestende daden, mijn eenzame ziel van de jonge leeuwen” (Psa. 35:17). De dichter van Psalm 35 voelde zich verraden en bedreigd door mensen die hij altijd voorkomend had behandeld, maar die zich onmiddellijk tegen hem keerden toen hij tekenen van zwakheid begon te vertonen.

In de Psalmen en de profeten is de roep van David dikwijls de roep van het volk Israël, dat is overgegeven in de hand van haar vijanden en wiens stad en tempel zijn verwoest. Dat volk bidt: “*Hoelang*, o God, zal de tegenstander U smaden? Zal de vijand Uw Naam voor altijd lasteren?” (Psa. 74:10). “*Hoelang* nog, HEERE? Zult U voor altijd toornig zijn? *Hoelang* zal Uw na-ijver branden als vuur?” (Psa. 79:5). “HEERE, God van de legers, *hoelang* zal Uw toorn branden tegen het gebed van Uw volk?” (Psa. 80:5). “*Hoelang* nog, HEERE? Zult U Zich voor altijd verbergen? *Hoelang* zal Uw grimmigheid branden als een vuur?” (Psa. 89:46). “*Hoelang* zullen de goddelozen, HEERE, *hoelang* zullen de goddelozen van vreugde opspringen, hun mond doen overvloeien, hooghartige taal spreken? *Hoelang* zullen allen die onrecht bedrijven, zich beroemen? (Psa. 94:3). “HEERE, *hoelang* roep ik om hulp en luistert U niet, roep ik tot U: Geweld! en verlost U niet?” (Hab. 1:2). De roep: “Hoelang nog?” is in zulke teksten een bede om de komst van het rijk van de Messias, die namens God een einde zal maken aan het aardse onrecht en aan de macht van het kwaad, zodat de aarde vol zal worden met de kennis van de heerlijkheid van de HEERE (Hab. 2:14). In andere teksten is het een roep om herstel van stad en tempel na de Babylonische ballingschap: “HEERE

van de legermachten, **hoelang** is het nog dat U Zich niet ontfermt over Jeruzalem en over de steden van Juda, waarop U deze zeventig jaar toornig bent geweest?” (Zach. 1:12).

In de geschriften van de profeten klinkt de roep dikwijls, want hoewel de profeten het oordeel van God over Israël aankondigden, waren zij ervan overtuigd dat dit oordeel **tijdelijk** zou zijn en zou worden gevolgd door Gods ontferming. Toen de HEERE zei, dat het hart van Israël “vet” zou worden gemaakt, hun oren zouden worden “toegestopt”, en hun ogen zouden worden “gesloten”, zodat ze met hun hart niet zouden begrijpen en zich niet zouden bekeren en worden genezen (Jes. 6:9-10, vgl. Matth. 13:14-15, Mar. 4:11-12, Luk. 8:10, Joh. 12:39-41, Hand. 28:26-28, Rom. 11:8), riep de profeet Jesaja uit: “**Hoelang**, Heere?” (Jes. 6:11). Jeremia klaagde: “**Hoelang** moet ik de banier nog zien, het bazuingeschal horen?” (Jer. 4:21). “**Hoelang** moet het land treuren?” (Jer. 12:4). In het boek Daniël vraagt een engel aan een andere engel: “**Hoelang** duurt het nog voordat er een einde komt aan deze wonderlijke dingen?” (Dan. 12:6). Gezien het tekstverband heeft deze vraag betrekking op “het stukslaan van de macht van het heilige volk” (Dan. 12:7). De vraag doet denken aan de roep van de zielen (d.w.z. het bloed) onder het hemelse altaar: “Tot **hoelang**, heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt u ons bloed niet aan hen die op de aarde wonen?” (Openb. 6:10)

Wonderlijk genoeg is de roep: “Hoelang?” in de Bijbel soms niet een vraag van mensen aan hun medemensen of aan de HEERE, maar een vraag van de HEERE aan Zijn ontrouwe en ongehoorzame volk. “**Hoe lang** weigert gij nog Mijn geboden en Mijn wetten in acht te nemen?” (Exod. 16:28). “**Hoelang** zal dit volk Mij nog verwerpen? En **hoelang** zullen zij niet in Mij geloven, ondanks al de tekenen die Ik in het midden van hen gedaan heb?” (Num. 14:11), “**Hoelang** zal Ik nog bij deze boosaardige gemeenschap blijven, die tegen Mij mort?” (Num. 14:27). “**Hoelang** bent u nog te traag om verder te trekken en het land in bezit te nemen dat de HEERE, de God van uw vaders, u gegeven heeft?” (Jozua 18:3). “**Hoelang** hinkt u nog op twee gedachten? Als de HEERE God is, volg hem, maar als het de Baäl is, volg hem!” (1 Kon. 18:21). “**Hoelang** laat u uw zondige gedachten in uw binnenste overnachten?” (Jer. 4:14). “Wee u, Jeruzalem, moet u niet rein worden? **Hoelang** zal dat nog duren?” (Jer. 13:27). “**Hoelang** blijft u draaien, afvallige dochter?” (Jer. 31:22). “O ongelovig en verdraaid geslacht, **hoe lang** zal Ik nog bij u zijn? **Hoe lang** zal Ik u nog verdragen?” (Matth. 17:17, Mar. 9:19, Luk. 9:41).

Uit het tekstverband van Psalm 13 blijkt, dat de roep van David in Psalm 13 betrekking heeft op koning Saul die zijn onschuldige dienaar voortdurend vervolgde, en telkens opnieuw probeerde om David met diens mannen om te brengen. Het leek of de HEERE de beloften die Hij door de profeet Samuël had gegeven, totaal was vergeten. De HEERE leek niet meer om te zien naar de man, die Hij ooit had laten zalven. Vandaar,

dat de psalmist klaagt: “Zult U mij voor altijd vergeten? Hoelang zult U Uw aangezicht nog voor mij verbergen?”

3 Hoelang zal ik nog plannen maken in mijn ziel, verdriet hebben in mijn hart, dag na dag? Hoelang zal mijn vijand zich nog boven mij verheffen?

Vanwege de listige aanslagen, de vele verklikkers, de hinderlagen en de pogingen van Saul om met zijn leger David te omsingelen, moest de psalmist elke dag opnieuw “plannen maken in zijn ziel” om aan het gevaar te ontsnappen. Hij moest nadenken over de veiligheid of onveiligheid van schuilplaatsen, over de geschiktheid of ongeschiktheid van vluchtroutes en over de vraag, hoe hij en zijn mannen aan voedsel en water konden komen. En elke dag opnieuw had David verdriet: verdriet over het verraad en de huichelarij van zijn volksgenoten, en over de haat van de vorst die hij altijd trouw had gediend. Hoe lang zou dit alles nog doorgaan? Hoe lang zou Saul nog vrijwel heel Israël kunnen mobiliseren tegen de man die door de HEERE als zijn wettige opvolger was aangewezen?

4 Zie mij aan, verhoor mij, HEERE, mijn God! Verlicht mijn ogen, anders ontslaap ik in de dood,

In vers 4 wordt de vraag van de psalmist een hartstochtelijk verzoek aan God om hulp. “Verlicht mijn ogen” zou verschillende dingen kunnen betekenen. De zin zou kunnen zijn: “Doe mijn gezicht opklaren, laat mijn verdriet ophouden” – doordat U een eind maakt aan de vervolging. Maar de uitdrukking zou ook kunnen betekenen: “Laat me scherp en duidelijk zien, geef me inzicht” – zodat ik de juiste beslissingen neem. Als U dat niet doet en geen enkele hulp of bijstand biedt, zal ik omkomen. In het Hebreeuws luidt het slot van vers 4 letterlijk: “anders zal ik de dood slapen”. De dood wordt in de Bijbel vergeleken met een slaap, waaruit de HEERE de Zijnen eens zal doen “opstaan” of waaruit Hij hen zal “opwekken” (d.w.z. wakker maken).

5 anders zegt mijn vijand: Ik heb hem overwonnen, en verheugen mijn tegenstanders zich, wanneer ik wankel.

Wanneer de HEERE Davids “ogen niet zou verlichten”, zou het met David zijn gedaan. Dan zou zijn vijand zeggen: “Ik heb hem overwonnen”, en dan zouden zijn tegenstanders zeggen: “Nú hebben we hem!”. Vers 5 wijst op een belangrijk onderscheid tussen David en zijn tegenstanders. Hoewel David zijn uiterste best deed om te ontsnappen aan zijn vijanden (hij maakte daarvoor immers elke dag opnieuw plannen) schreef hij het succes van die plannen niet toe aan zijn eigen wijsheid, maar aan de “verlichting van zijn ogen” door zijn God, de HEERE. Maar wanneer de vijand David overwon, zou die vijand zijn succes aan *zichzelf* toeschrijven, en zeggen “*Ik* heb hem overwonnen”. David wist zich in alles

afhankelijk van de HEERE, maar zijn vijanden meenden hun lot en het lot van hun onderdanen in eigen hand te hebben.

6 Ik echter vertrouw op Uw goedertierenheid, mijn hart zal zich verheugen in Uw heil, ik zal voor de HEERE zingen, omdat Hij goed voor mij geweest is.

Uit het slot van Psalm 13 blijkt opnieuw, dat David waar het zijn toekomst betrof, niet vertrouwde op zijn eigen wijsheid of op de dapperheid van zijn mannen, maar op de goedertierenheid van de HEERE. De psalmist was ervan overtuigd, dat de HEERE de beloften die Hij eens heeft gedaan, gestand zou doen – ook al leek Hij ze te zijn vergeten en zich niet meer te bekommeren om de mens die Hij had uitgekozen.

Al duurt het voor ons gevoel misschien ontzettend lang voor Gods beloften worden vervuld, eens zal de werkelijkheid verschijnen waarvan Hij heeft gesproken. Vandaar dat de dichter met vertrouwen zong: “Mijn hart *zal* zich verheugen in Uw heil, ik *zal* voor de HEERE zingen, omdat Hij goed voor mij geweest is”. Ook al is daar nu nog niets van te zien, eens zal ik dit gedicht voordragen om de verlossing van de HEERE te bezingen.

De bede van Psalm 13: “Hoelang nog, HEERE? Zult U mij voor altijd vergeten? Hoelang zult U Uw aangezicht nog voor mij verbergen?” is niet alleen de roep van David, maar ook de roep van het volk Israël tijdens haar lange geschiedenis van vervolging en ballingschap. Gods volk wordt nog steeds dagelijks bedreigd door machtige en listige vijanden. Maar Israël mag vertrouwen op Gods goedertierenheid. Eens zal het zich verheugen in Gods heil, en voor de HEERE mogen zingen, omdat Hij goed voor hen is geweest. Dan zal er zowel aan het lijden van Israël als aan Israëls ontrouw een einde zijn gekomen (vgl. Rom. 11:25-27).

* * * * *